

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ
Πληροφορίες: Ζέρβα Ελένη
Τηλ. : 2310 729608 & 729602
FAX : 2310 729654
E-mail : info@ampelokipi-menemeni.gr

Αμπελόκηποι, 23/ 3 /2019

Δελτίο Τύπου

Με πάσα τιμή πραγματοποιήθηκε το πρωί της Κυριακής 24 Μαρτίου η τελετή αποκαλυπτηρίων της προτομής του Αρχιστράτηγου της Επανάστασης του 1821 στη Μακεδονία, Εμμανουήλ Παππά, στην ομώνυμη πλατεία του Δήμου Αμπελοκήπων-Μενεμένης (συμβολή των οδών Ελευθερίας και 28^{ης} Οκτωβρίου, Αμπελόκηποι). Την τελετή τίμησαν με την παρουσία τους ο Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας κ. Απόστολος Τζιτζικώστας, ο Αντιπεριφερειάρχης κ. Δημήτριος Χατζηβρέττας, ο Δήμαρχος Αμπελοκήπων – Μενεμένης κ. Λάζαρος Κυρίζογλου ο οποίος και εκφώνησε τον πανηγυρικό της ημέρας, ο Δήμαρχος του Δήμου Εμμανουήλ Παπά κ. Δημήτριος Νότας, η Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Αμπελοκήπων κ. Ελένη Κόππη, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Εμμανουήλ Παπά κ. Πάνος Γεώργιος, η Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Μενεμένης κ. Αναστασία Παλικαρίδου, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Αλέξανδρος Κουσενίδης, οι Αντιδήμαρχοι κκ Παύλος Κεσόγλου, Βασίλειος Μανωλόπουλος, Μαρία Αποστολίδου, Κυριάκος Κωνσταντίνου, οι Εντεταλμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι κκ Μανώλης Ιωαννίδης, Μαρία Αρπατζάνη-Τσομπάνογλου, Ηλίας Γρούγιος, Βασίλης Μεζίκης, Γαβρηίλ Παναγιωτίδης, Γεώργιος Κατζικάς, Ευστράτιος Καρράς, Νικόλαος Σουσλόγλου, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κκ Γεώργιος Καζαντίδης και Αφροδίτη Λαϊνάκου, ο Αντιπρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Αμπελοκήπων κ. Ιωάννης Γεννηματάς καθώς και ο Σύμβουλος της Δημοτικής Κοινότητα Αμπελοκήπων κ. Ιωάννης Βενετικίδης, εκπρόσωποι των Σωματίων Ασφαλείας και πολιτιστικών συλλόγων του δήμου μας. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους και κατέθεσαν στεφάνι: η Πρόεδρος του Εκπολιτιστικού Συλλόγου «Εμμανουήλ Παπας» κ. Εύα Ματάκου, οι Πρόεδροι των Πολιτιστικών Συλλόγων «Εμμανουήλ Παπάς» στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σερραϊκών Συλλόγων, καθώς και εκπρόσωπος του Συλλόγου των Παλαιμάχων Ποδοσφαιριστών Αμπελοκήπων. Ακολουθεί το κείμενο της ομιλίας του Δημάρχου Αμπελοκήπων-Μενεμένης κ. Λάζαρου Κυρίζογλου.

«Στις 24 Φεβρουαρίου 1821 ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, Αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας και Αρχηγός της Επανάστασης του Γένους των Ελλήνων κατά της τουρκικής σκλαβιάς, στο Ιάσιο της Μολδαβίας, εκδίδει την επαναστατική του προκήρυξη «ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. Η ώρα ήλθεν, ω Άνδρες Έλληνες!... Εις τα όπλα λοιπόν φίλοι η Πατρίς Μας Προσκαλεί! Αλέξανδρος Υψηλάντης. Την 24^{ην} Φεβρουαρίου 1821. Εις το στρατόπεδον του Ιασίου». Έτσι κηρύσσεται και ξεκινάει η Επανάσταση. Τον επόμενο μήνα, στις 23 Μαρτίου 1821, εισέρχονται στην Καλαμάτα οι Μανιάτες ελευθερωτές υπό τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Την ίδια ημέρα, στις 23 Μαρτίου 1821, ο Εμμανουήλ Παπάς, μέλος της Φιλικής Εταιρείας και

Municipality of Ampelokipi - Menemeni

12 P.Grigoriou E' str., 561 23 Ampelokipi
Thessaloniki - Greece
Tel. : 2313 313600 Fax : 2310 729654
E-mail : info@ampelokipi-menemeni.gr

Αρχιστράτηγος της Επανάστασης του 1821 στη Μακεδονία, αποβιβάζεται στην Μονή Εσφιγμένου του Αγίου Όρους από το πλοίο του Καπετάν Χατζηβισβίζη, που ήταν έμφορτο από πυρομαχικά, για να ξεκινήσει κι αυτός το Μεγάλο Αγώνα. Στις 25 Μαρτίου 1821 ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ευλογεί τα όπλα των επαναστατών στη Μονή της Αγίας Λαύρας.

Ας γίνει λοιπόν αντιληπτό απ' όλους πόσο μεγάλη, ισότιμη, ισόκυρη, εξίσου ένδοξη, ηρωική και θυσιαστική είναι η προσφορά του Εμμανουήλ Παπά και των Ελλήνων Μακεδόνων Αγωνιστών στην υπόθεση της παλιγγενεσίας, όπως και των άλλων συνελλήνων. Ταυτόχρονα όμως και πόσο ιστορικά «λησμονημένη κι αδικημένη». Σ' αυτούς τους αγωνιστές, τους Έλληνες Μακεδόνες είναι αφιερωμένος ο αυριανός πανηγυρικός μας λόγος της 25^{ης} Μαρτίου.

Για τον Εμμανουήλ Παπά γράφει ο ιστορικός ερευνητής από το χωριό Εμ. Παπάς Γεώργιος Βοζιάνης: «...Και όμως η μορφή του και η προσφορά του αν και ήταν κρυμμένη για πολλά χρόνια, ήδη άρχισε να προβάλλεται δειλά – δειλά τον περασμένο αιώνα και σήμερα, χάρις στις προσπάθειες συλλόγων, συγγραφέων και ιστορικών, βγήκαν στην επιφάνεια πολλά στοιχεία που ήταν κρυμμένα στα αρχεία στην Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία και που όλα αυτά τον κάνουν ισάξιο των μεγάλων αγωνιστών του '21». Ακούστε και άλλη πηγή: «Δεν νομίζω πως υπάρχουν πιο συνταρακτικά τεκμήρια, που ν' αποκαλύπτουν τους πόθους των Ελλήνων της Μακεδονίας για την απελευθέρωση και την αποκατάστασή τους, από τα διασκορπισμένα σε διάφορα αρχεία έγγραφα, εκδεδομένα και ανέκδοτα, δηλωτικά των αγώνων του «Αρχηγού και Υπερασπιστού της Μακεδονίας» Εμμανουήλ Παπά από τη Δοβίστα των Σερρών, καθώς και των γιων του. Μέσα απ' αυτά διαγράφονται αδρές και αρρενωπές οι μορφές των μελών μιας ευτυχισμένης οικογένειας, η οποία, ενώ μπορούσε να ζήσει ήσυχχα και ευδαιμονικά, τα θυσίασε όλα, άνεση και πλούτη, για την πατρίδα και έγινε ολοκαύτωμα στο βωμό της Ελευθερίας.», γράφει ο αείμνηστος καθηγητής της ιστορίας Απόστολος Βακαλόπουλος στο βιβλίο του με τίτλο «Εμμανουήλ Παπάς, Αρχηγός και Υπερασπιστής της Μακεδονίας, Η Ιστορία και το Αρχείο της Οικογένειάς του», το οποίο εκδόθηκε το 1981 και ανατυπώθηκε από το δήμο Εμμανουήλ Παπά το 2017. Από έγγραφα και αδιάσειστα στοιχεία της εποχής εκείνης αναγνωρίζεται από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, τον Δημήτριο Υψηλάντη και άλλους η μεγάλη μορφή και προσφορά του ίδιου και των γιων του.

Ο Εμμανουήλ Παπάς, γιος ιερέα, γεννήθηκε στο χωριό Δοβίστα (σήμερα Εμμανουήλ Παπάς) Σερρών το έτος 1773 και το 1819 μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία και ορκίσθηκε να θυσιάσει τα πάντα για την πατρίδα και το έπραξε. Το 1793 σε ηλικία 20 ετών παντρεύεται και με την σύζυγό του Φαίδρα (Αφένδρα) αποκτούν ένδεκα παιδιά, 8 αγόρια και τρία κορίτσια. Στην πόλη των Σερρών απέκτησε πολύ μεγάλη οικονομική δύναμη κι εκτίμηση. Ο λόγος που έδινε ήταν νόμος για όλους, Χριστιανούς, Τούρκους κι Εβραίους. Αναδείχθηκε σε μεγάλο έμπορο και τραπεζίτη και απέκτησε μια τεράστια περιουσία που υπολογίζονταν στα 300.000 δίστηλα χρυσά τάλιρα, ποσό αμύθητο για την εποχή εκείνη. Είχε εμπορικά καταστήματα στην πόλη των Σερρών και τράπεζες στη Βιέννη και την Κωνσταντινούπολη. Κατόρθωσε να αφαιρεθούν τα δικαιώματα από τον τούρκο δικαστή των Σερρών στις διαφορές μεταξύ των Χριστιανών και να ανατεθούν στο Μητροπολίτη Σερρών.

Ο Εμμανουήλ Παπάς, ενεργώντας σύμφωνα με την εντολή του Αλέξανδρου Υψηλάντη να προετοιμάσει το έδαφος και να ξεσηκώσει τους κατοίκους της Μακεδονίας σε Επανάσταση, αγοράζει στην Κωνσταντινούπολη με 20.000 μαχμουτιέδες δηλ. με 500.000 αργυρές δραχμές, όπλα και πολεμοφόδια και στις 23 Μαρτίου 1821, αφού τα φόρτωσε στο καράβι του Αινίτη Χατζηβισβίζη, με πλοίαρχο τον καπετάν Νικόλαο Λυκιαρδόπουλο, αναχώρησε για το Άγιον Όρος, συνοδευόμενος από τον υπασπιστή του Ιωάννη Χατζή Πέτρου και τον γραμματικό του Δημήτριο Οικονόμου. Ο Παπάς αποβιβάζεται στη Μονή Εσφιγμένου, της οποίας ο ηγούμενος ήταν Φιλικός. Απ' εκεί δίνει το έναυσμα για την επανάσταση στη Μακεδονία και αισιοδοξώντας για την έκβαση του αγώνα γράφει στις 7 Μαΐου 1821 στους Υδραίους να στείλουν μοίρα

Municipality of Ampelokipi - Menemeni

12 P.Grigoriou E' str., 561 23 Ampelokipi

Thessaloniki - Greece

Tel. : 2313 313600 Fax : 2310 729654

E-mail : info@ampelokipi-menemeni.gr

στόλου για να προσβάλλουν τη Θεσσαλονίκη από ξηρά και θάλασσα. Πρώτα ξεσηκώνονται τα χωριά της Κασσάνδρας κι ακολουθούν τα χωριά Παρθενώνας, Ορμύλια και Νικήτη της Σιθωνίας. Οι Πολυγυρινοί αντέκρουσαν τον αρχηγό (Τσερίμπαση) της Παζαρούδας. Επαναστατούν βέβαια και όλα τα μοναστήρια. Χίλιοι περίπου καλόγεροι πιάνουν τα όπλα. Ταυτόχρονα οι κάτοικοι της δυτικής Χαλκιδικής, δηλ. της Καλαμαριάς, κυριεύουν τα περισσότερα τουρκικά χωριά της και προχωρούν προς την κατεύθυνση της Θεσσαλονίκης. Φθάνουν μέχρι το Σέδες (Θέρμη). Η επανάσταση εξαπλώνεται και στα Μαντεμοχώρια. Ο σουλτάνος Μαχμούτ εξαπέστειλε κατά των επαναστατημένων Ελλήνων Μακεδόνων δύο αλληπάλληλες στρατιές, τον Μάιο και τον Νοέμβριο του 1821 με τους πασάδες Χατζή Μπαϊράμ και Μεχμέτ Εμίν αντίστοιχα. Οι Μακεδόνες ανέκοψαν για μεγάλο χρονικό διάστημα και τις δύο στρατιές. Έτσι δόθηκε η ευκαιρία να στεριώσει η επανάσταση στην Πελοπόννησο. Με τη δική του ηγεσία και τη συμμετοχή του Καπετάν Στάμου Χάψα και άλλων οπλαρχηγών δίνονται σκληρές μάχες στον Πολύγυρο, την Ιερισσό, την Ορμύλια, τη Νικήτη, τα Βασιλικά, την Κασσάνδρα, την Ρεντίνα, την Απολωνία. Ο Χάψας μάλιστα φθάνει στη Θέρμη έξω από τη Θεσσαλονίκη. Κι όλα αυτά χωρίς καμία έξωθεν βοήθεια. Ο Χάψας πέφτει στη μάχη, στη θέση που βρίσκεται η ιστορική Μονή της Αγίας Αναστασίας και ο Εμμανουήλ Παπάς αφήνει την τελευταία του πνοή μέσα στο πλοίο που τον μετέφερε προς την Ύδρα. Τα παιδιά του: ο Αθανάσιος Παπάς έπεσε μαχόμενος στη Χαλκίδα το 1826, ο Ιωάννης Παπάς έπεσε μαχόμενος το 1825 στο Μανιάκι κατά του Ιμπραήμ στο πλευρό του Παπαφλέσσα, ο Νικόλαος Παπάς έπεσε μαχόμενος σαν καπετάνιος στο πλευρό του Καραϊσκάκη και κατά του Κιουταχί στο Καματερό Αττικής, ο Αναστάσιος έλαβε μέρος στις μάχες της Μολδοβλαχίας πολεμώντας στο πλευρό του Αλέξανδρου Υψηλάντη και αργότερα στην έξοδο του Μεσολογγίου. Η σύζυγός του και οι θυγατέρες του φυλακίστηκαν.

Η επανάσταση περί τα μέσα Ιουλίου του 1821, καθώς ο Παπάς και οι επαναστατημένοι ήταν ουσιαστικά μόνοι και αβοήθητοι, περιορίζεται στις Χερσονήσους Αγίου Όρους και Κασσάνδρας και η άμυνα των Ελλήνων εντοπίζεται πίσω από τους λεπτούς ισθμούς των. Εκεί έχουν σταθεροποιηθεί πια τα νέα μέτωπα. Τα στρατεύματα των Ελλήνων Μακεδόνων αντιστέκονται και αποκρούουν τις επιθέσεις των Τούρκων για 4 ½ μήνες. Η επανάσταση στη Χαλκιδική τελικά πνίγεται στο αίμα. Η Μακεδονία θυσιάζεται. Εκατόν είκοσι πόλεις και χωριά αφανίστηκαν, οι άνδρες σφαγιάστηκαν και πολλές χιλιάδες γυναικόπαιδα πουλήθηκαν στα σκλαβοπάζαρα. Στη Θεσσαλονίκη εκτελέστηκαν, σφαγιάστηκαν και απαγχονίστηκαν πολλές χιλιάδες Ελλήνων. Θανατώνεται ο Μητροπολίτης Κίτρους Μελέτιος και διάφοροι άρχοντες. Ο Μητροπολίτης Θεσ/νίκης θανατώνεται στην Κωνσταντινούπολη, μαζί με τον Οικουμενικό Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄, γιατί βρίσκονταν εκεί. Η ηρωική πόλη της Νάουσας επαναστατεί με αρχηγό τον Λογοθέτη Ζαφειράκη και γίνεται ολοκαύτωμα.

Ο αρχηγός της επανάστασης κινδυνεύοντας να συλληφθεί φεύγει από τη Μονή Εσφιγμένου με άλλους κοσμικούς και μοναχούς προς την ελεύθερη Ελλάδα μαζί με το αρχείο του και το γιο του Γιαννάκη. Στο καράβι παθαίνει καρδιακή προσβολή και φθάνει νεκρός στην Ύδρα, όπου θάβεται στις 5.12.1821. Ήταν τότε 48 ετών. Είκοσι ημέρες αργότερα, στις 25.12.1821, ο Δημήτριος Υψηλάντης δίνει στους γιους του Εμμανουήλ Παπά αποδεικτικό των αγώνων και των ευεργεσιών του προς το έθνος. «Ο φιλογενέστατος Μανωλάκης Παπάς, Στρατολογήσας υπέρ της ελευθερίας του Γένους επολέμησε γενναίως τους τυράννους εις τα μέρη Θεσσαλονίκης και την Κασσάνδραν· διό και Αρχηστράτηγος των μερών τούτων εψηφίσθη παρ'ημών. Επειδή κακή τύχη απέθανεν εξ αποπληξίας, εις απόδειξιν των υπέρ του Γένους αγώνων και ευεργεσιών του εδόθη εις τους υιούς αυτού το παρόν ημέτερον ενυπόγραφον και ενσφράγιστον μαρτυρικόν. Δημήτριος Υψηλάντης. Εν Κορίνθω την 25 Δεκεμβρίου 1821.»

Municipality of Ampelokipi - Menemeni

12 P.Grigoriou E' str., 561 23 Ampelokipi

Thessaloniki - Greece

Tel. : 2313 313600 Fax : 2310 729654

E-mail : info@ampelokipi-menemeni.gr

Το έγγραφο αυτό είναι ο επίλογος της ιστορίας του Εμμανουήλ Παπά, που θυσίασε τα πάντα, οικογένεια, πλούτη, γαλήνη και τέλος την ίδια του τη ζωή στον βωμό της ελευθερίας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου μας, με πρότασή μου, αποφάσισε και ο δήμος μας ονοματοδότησε την πλατεία που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Ελευθερίας και 28^{ης} Οκτωβρίου στη Δημοτική Κοινότητα Αμπελοκήπων σε πλατεία «Εμμανουήλ Παπά», προς τιμήν και μνήμη αιώνια αυτού του αγνού κι ευγενικού αγωνιστή και πατριώτη, που τα έδωσε όλα για την πατρίδα: περιουσία, οικογένεια και τη ζωή του. Με απόφαση επίσης του Δημοτικού μας Συμβουλίου τοποθετήθηκε στην ομώνυμη πλατεία η προτομή του την οποία αποκαλύψαμε προηγουμένως. Ευχαριστούμε την ΠΕΔ/ΚΜ για την χρηματοδότηση της αγοράς της προτομής μέσω του Πολιτιστικού Συλλόγου «Εμμανουήλ Παπάς» του οποίου την πρόεδρο ευχαριστούμε. Τον Δήμαρχο Εμμανουήλ Παπά Δημήτρη Νότα. Τον γλύπτη Χάρη και όλους εσάς που προσήλθατε στην σημερινή εκδήλωση,

Κυρίες-Κύριοι,

Σ' εμάς τους σημερινούς αλλά και τις επερχόμενες γενεές απομένει να θυμόμαστε, να σεβόμαστε και να τιμούμε τη θυσία του. Τη δική του και της οικογένειάς του. Πώς όμως; Κάνοντας πράξη στη ζωή μας τις αρχές και τις αξίες για τις οποίες έζησε, αγωνίσθηκε και πέθανε ο Εμμανουήλ Παπάς.

Αθάνατος!!!»

Municipality of Ampelokipi - Menemeni

12 P.Grigoriou E' str., 561 23 Ampelokipi

Thessaloniki - Greece

Tel. : 2313 313600 Fax : 2310 729654

E-mail : info@ampelokipi-menemeni.gr